

Politiek eindigde het jaar 2004 op een schaamteloze capitulatie van politiek en media ten aanzien van de triomferende fascistische kern die bij het Vlaams Belang de dienst uitmaakt. Wordt dit het begin van een grote dijkbreuk en coalities met extreem-rechts? Wellicht.

Wanneer het Hof van Cassatie op dinsdag 9 november het Vlaams Blok - via drie van zijn vzw's - voor racisme veroordeelt, wendt nagenoeg de hele Vlaamse politieke elite gegeneerd de blik af. Vlaams parlementsvoorzitter Norbert De Batselier - ooit de ideoloog van de Vlaamse socialisten met de ambitie zijn partij grondig te vernieuwen én de hele linkerzijde te bundelen in een radicaal-democratisch project - laat meteen weten dat voor wat hem betreft het verdict géén financiële gevolgen zal hebben. Terwijl uitgerekend deze 'drooglegging' de voornaamste motivatie was om het Blok een proces aan de broek te doen. De Batselier 'wint': enkele dagen later moet in dat Vlaams parlement de dotatie geregeld worden van de partij die zich inmiddels heeft omgedoopt tot Vlaams Belang. Die partij neemt zonder slag of stoot de dotatie van het voor racisme veroordeeld Vlaams Blok over... omdat het volgens de regels van dat parlement... om dezelfde partij gaat, dus om door de rechtbank veroordeelde racisten!

München

U begrijpt dat de veroordeelde racisten die avond onder elkaar wat hebben afgelachen. Een beetje zoals de nazi's ook in een deuk moeten gelegen hebben toen in 1938 Daladier en Chamberlain München verlieten met de waanidee dat het oorlogsgevaar nu wel bezworen was. Niet dat 2004 ook maar in enige mate met 1938 te vergelijken valt, tenzij op twee zaken na: het fascistische karakter van de kern van het Vlaams Belang én de lafheid van de politici.

Ook in medialand wordt gecapituleerd. Peter Vandermeersch, hoofdredacteur van De Standaard, vindt pal na de veroordeling wegens racisme dat zijn krant voortaan wel advertenties van die racisten moet opnemen, terwijl men dat daar vroeger om 'principiële redenen' niet deed. Het Blok werd weliswaar het Belang, maar dat het zelf verklaart ten gronde niks veranderd te hebben, blijkt niet meer van tel. Dat fascist Dewinter openlijk probeert door te stellen dat voor de 'nieuwe' partij vrouwen met een hoofddoek het land uit moeten, het speelt allemaal geen rol meer.

De Vlaamse politieke elite heeft de slag verloren

Bij regeringspartij VLD schakelt de rechtervleugel - niet dat die partij een linkervleugel telt - een tandje bij naar aanleiding van de voorzittersverkiezingen. Gegangmaakt door Hugo Coveliers lanceert Jean-Marie Dedecker zich naar een sleutelpositie. Met welk programma? Tussen al het rechts populisme in één en slechts één speerpunt: het cordon sanitaire opheffen, liever een coalitie met de veroordeelde racisten dan met de socialisten. Gesterkt door zijn uitslag eist Dedecker hierrond een referendum binnen de partij. Als dat referendum er komt, staat de uitslag al vast.

De Gucht, Verhofstadt en Dewael, de kern van de VLD-leiding die volop voor paars is gegaan en daarop zal afgerekend worden, geeft inmiddels volop tegengas. Door publiekelijk Dewinter bij zijn echte naam te noemen - de man is inderdaad een onvervalste fascist - geven ze de hele VLD-achterban een sterk signaal. 2005 zal uitwijzen wie de macht in de liberale partij naar zich toe zal kunnen trekken.

Bij de christen-democraten werkt het cordon sanitair ook menigeen op dezenuwen. En het zal zeker hun rechtse Vlaams-nationalistische kartelpartner N-VA niet zijn die hen zal tegenhouden. Met het oog op de gemeente-raadsverkiezingen van 2006 lonken nogal wat lokale 'kopstukken' naar de stemmen van het Vlaams Belang om meerderheden te behouden of te verwerven, om sjerpen in de wacht te slepen. Maar bij de CD&V hebben ze een probleem: iets lastigs dat naar de naam ACW luistert. Maar slaap niet op uw twee oren: het ACW heeft invloed op de top, maar niet op elke plaatselijke baron.

Bevinden we ons aan de vooravond van de grote dijkbreuk? Het lijkt er alleszins sterk op dat het Vlaamse politieke establishment zijn conclusies getrokken heeft en hiervoor de nodige signalen heeft ontvangen uit de andere hogere Vlaamse sferen. En die conclusie zou kunnen luiden: we hebben op onze manier slag geleverd tegen het Vlaams Blok en we hebben die slag over de hele lijn verloren; het sop is de kool niet meer waard, capituleren dus. Niet omdat het Blok ingebonden heeft. Nee, zelfs die kans krijgen ze niet van Van Hecke en C°: gewoon broek af en kruipen.

Waarom heeft de Vlaamse politieke elite de 'slag' verloren? Om dat te weten moet je terugblikken op de manier waarop ze 'gestreden' heeft.

Het probleem zit 'm al bij het cordon sanitaire zelf. Op zich een goede zaak, inmiddels door iedere politieke naar eigen goeddunken ingevuld, gaande van een 'ethische' tot een 'tactische' kwestie. Maar als je gedurende de duur dat de schutkring wordt aangehouden niet tracht de gronden van het politieke ongenoegen weg te nemen, krijg je natuurlijk de boomerang pal in je gezicht.

Verhofstadt is hiervan een typevoorbeeld. Het was hij die vanaf juni 1999 met 'goed bestuur' het Blok zou terugdringen en hij vroeg nadrukkelijk daarop afgerekend te worden. Als volleurde dogmatici bleef men echter zweren bij de neoliberale recepten. Dat hoeft niet te verbazen, het is de enige horizon die de Vlaamse politieke elite kent. Men heeft voor Europa gekozen, een monetair, liberaal project, alles moet herkneden worden om dat Europa mogelijk te maken, dus dereguleren, besparen, blokkeren, verzelfstandigen, privatiseren, schrappen... Enfin, het verhaal van de afgelopen twintig jaar dat aanvankelijk in de grotere steden extreem-rechts haar eerste electorale successen opleverde, de basis vanwaaruit zij aan haar opmars over heel Vlaanderenland kon beginnen als vergaarbak van alle mogelijke ongenoegen, het 'alternatief' voor de armen die meer willen én voor de rijken die niet willen gestoord worden door de oprukkende armen, eigen of vreemde armen, maakt niet uit.

En wat te zeggen van de hele periode dat onder aanvoering van... jawel, de Vlaamse sociaal-democratie (de ministers Tobback en Vande Lanotte, én een andere ideoloog: Mark Elchardus) gemikt werd op de 'flinksheid', de 'law and order'-aanpak vanuit het departement bij uitstek: binnenlandse zaken? Deze 'verstrengde aanpak van het vreemdelingenbeleid' legitimeerde het discours van extreem-rechts. Bovendien ging het niet alleen om discours, maar vooral om harde maatregelen die toegepast werden. Op 4 april 1996 kon Vlaams Blokker Filip De Man dan ook in de kamer smalend meedelen dat de regering 12 van de 70 punten uit het gelijknamige Vlaams Blok programma realiseerde.

Het was al rechts wat de klok sloeg. De deelname van de inmiddels ongelukkige groenen aan de Vlaamse en federale regeringen maakten dat zij vanaf dan ook quasi

kritiekloos het regeringsdeuntje meezongen. En als ze al nattigheid voelden, krampachtig de kaken stijf hielden. Of zijn we vergeten dat de groenen niet op de regeringstafel wensten te kloppen toen in Gent Roma-vluchtelingen - gestigmatiseerd mét nummer op de onderarm - pardoes op een vliegtuig gezet werden? Enfin, inmiddels weten we dat je extreem-rechts niet bestrijdt met rechtse recepten. Linkse zijn nooit geprobeerd om de eenvoudige reden dat de 'linkse' partijen een rechtse politiek voorstonden.

Op termijn nam dit ook de wind uit de zeilen van de sociale mobilisaties. Aanvankelijk massaal - Hand in Hand mobiliseerde 200.000 betogers op 22 maart 1993; Charta 91; Objectief 479.917 - en alle op hun manier pleitend voor een sociale en politieke koersverandering, raakte de rek eruit omdat het wel leek alsof je tegen de bierkaai vocht en geen enkel inhoudelijk verlengstuk op politiek vlak had.

De hele politieke santenkraan verschuifde verder naar rechts, het Blok trok er duchtig aan en alles evolueerde in de richting van het Blok. Aan de linkerkant trok niemand. De kans dat dit op parlementair vlak zou gebeuren werd ook uiterst miniem gemaakt. Dat is dan weer het verhaal van de doorvoering van ondemocratische maatregelen als de kiesdrempel van 5%. Eerst federaal met medewerking van Groen!, toen ze er dan zelf het slachtoffer van werden, keerden ze voor de Vlaamse kiesdrempel hun kar.

Hermobiliseren

Het is pas wanneer de actieve massamobilisatie stilvalt dat de passieve strijd via gerechtelijke weg een kans maakt. En inmiddels hebben we gezien dat een gerechtelijke overwinning niet leidt tot een hermobilisatie.

In een verrechtst Vlaanderen waar de media voorop lopen in de verrechtssing werd mobilisatie 'archaïsch', Di Rupo de grote linkse boeman - il faut le faire - en Agalev-Groen! werd ocharme uiterst-links.

Vele 'progressieve' opiniemakers meenden dat je het Blok best de wind uit de zeilen nam door er een 'rechtse, maar democratische concurrent' naast te plaatsen en deze zo sterk mogelijk te maken. Dat is het verhaal van de quasi doodgeboren N-VA van Geert Bourgeois, een geboorte die meer door 'links' dan door rechts gevierd werd.

Niets zal de overwinningsdynamiek van uiterst-rechts omkeren, zolang de politieke slinger naar rechts slaat. In 2005 zal alles afhangen van een hermobilisatie: in de eerste plaats voor onze eigen sociale en democratische eisen, in de loop van die hermobilisatie moet de kwestie van een politiek alternatieve krachtenbundeling duidelijkere contouren krijgen.